

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in de orthopedagogie (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent**

datum
26 januari 2012
onderwerp
Accreditatierapport en –besluit
Bachelor in de orthopedagogie
(professioneel gerichte
bachelor) van de Hogeschool
Gent (# 5214)
ons kenmerk
NVAO/ 20120249/SL

1. Inleiding

Bij brief van 29 april 2011 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool Gent te Gent een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in de orthopedagogie (professioneel gerichte bachelor). De aanvraag is ontvangen op 19 mei 2011 en is ontvankelijk verklaard op 22 juli 2011.

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Romain Hulpia; onderwijsdeskundige, doctoraat Pedagogische en Psychologische wetenschappen, voormalig adviseur hoger onderwijs in de inspectiedienst, voorzitter doorlichtingscommissies. visitaties en Toetsen Nieuwe Opleidingen bij de NVAO.

Leden:

- Jan Loovers; domeindeskundige, voormalig instellingsdirecteur en directeur Sociale Studies Hogeschool Windesheim te Zwolle, voorzitter redactieraad vaktijdschrift SoziO-SPH, voorzitter visitatiepanels Netherlands Quality Agency;
- Rudi Bloemen; domeindeskundige, praktijkwerker met 20 jaar ervaring in de sector, projectleider / coach opbouwwerk bij RIMO Limburg, behaalde bachelordiploma orthopedagogie via het STUWER-programma;
- Bea Maes; domeindeskundige, hoogleraar K.U. Leuven, voorzitter Onderzoekseenheid Pedagogische wetenschappen. In haar onderzoek richt ze zich vooral op mensen met verstandelijke beperkingen en met meervoudig en diep verstandelijke beperkingen en op gezinnen met kinderen met een handicap.

Secretaris en projectbegeleider:

- Klara De Wilde, projectbegeleider; stafmedewerker VLHORA;
- Walter Melis, secretaris; medewerker VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 6, 7 en 8 oktober 2009. Het visitatierapport dateert van 22 maart 2011.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

In overeenstemming met het Structuurdecreet is het opleidingsprofiel ingedeeld in algemene, algemene beroepsgerichte en beroepsspecifieke competenties. De commissie waardeert het dat de opleiding haar doelstellingen helder heeft geformuleerd vanuit een geëxpliciteerde visie. Bij de opmaak hield de opleiding rekening met de Dublin-descriptoren en de learning outcomes van het EQF (European Qualification Framework for Lifelong Learning). Tijdens de visitatiegesprekken stelt de opleiding dat zij studenten ook wil voorbereiden op een masteropleiding. De commissieleden menen echter dat deze doelstelling te hoog is gegrepen. De commissie meent dat de opleiding wel adequate kanalen gebruikt om haar doelstellingen bij studenten, personeel en werkveld bekend te maken.

De opleiding sluit aan bij het "Domeinspecifieke referentiekader, competenties professionele bachelor orthopedagogie" (DR) van de commissie. De opleiding streeft de competenties na die zij in het domeinspecifieke referentiekader toevoegde aan de algemeen beroepsgerichte competenties. Het opleidingsprofiel omschrijft de beroepsspecifieke competenties in overeenstemming met de definitie die de commissie eraan gaf. De doelstellingen en het competentieprofiel zijn tot stand gekomen na overleg tussen alle opleidingen orthopedagogie.

Programma

Na inzage van de studiefiches van de drie modeltrajecten, is de commissie van mening dat het programma het multidisciplinaire karakter van orthopedagogie respecteert en ondersteunende wetenschappen aanbiedt. Het programma biedt de mogelijkheid om attitudes, basisvaardigheden en specifieke methodieken in te oefenen. Het streven naar competentiegericht leren is geïntegreerd in de hele opleiding. De stapsgewijze competentieontwikkeling binnen het curriculum is herkenbaar, met reflectie als leidraad. Gedurende de opleiding is er samenhang tussen de theorie en de praktijk.

Een matrix geeft de koppeling weer van de eindkwalificaties aan opleidingsonderdelen. De commissie heeft vastgesteld dat de algemene, de algemene beroeps- en de

Pagina 3 van 7 beroepsspecifieke competenties als leerdoelen zijn opgenomen in het programma. Bij inzage van de studiefiches heeft de commissie bovendien vastgesteld dat de internationale gerichtheid terug te vinden is.

De commissie heeft vastgesteld dat er in het programma een aantoonbare gerichtheid is op de actuele beroepspraktijk. De commissie stelt dat de stagementoren gekwalificeerd zijn om de studenten op maat te begeleiden. Tijdens gesprekken met vertegenwoordigers van het werkveld had de commissie echter de indruk dat een deel van het werkveld (nog) niet mee is in het competentiegericht leren. De commissie stelt wel dat de opleiding actuele en accurate literatuur gebruikt in haar programma. Lectoren van de opleiding brengen de praktijk wel naar het werkveld. De commissie meent echter dat de onderzoeksgegevens nog onvoldoende terugvloeien naar het onderwijs.

De opleiding bestaat uit 3 studiejaar van elk 60 studiepunten, waarmee de opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een professionele bachelor. Een geïndividualiseerd traject laat studenten toe hun opleiding te spreiden door opleidingsonderdelen op te nemen uit één of meer modeltrajecten. De commissie is van mening dat de volgtijdelijkheid van het programma vandaag op orde is, maar stelt er zich vragen bij voor de toekomst. De flexibilisering houdt risico in wat de leerlijnen betreft.

Globaal genomen beoordeelden studenten de spreiding van de studielast als evenwichtig. De gemeten en begrote studietijd liggen, globaal genomen, in elkaars buurt. De commissie stelt hiermee dat het programma studeerbaar is. De opleiding heeft voldoende zicht op de studietijd, op grond van de uitgevoerde metingen, om studiebelemmerende weg te werken. Via studietrajectbegeleiding worden hindernissen in een studieloopbaan aangepakt van instroom tot uitstroom.

In haar onderwijsvisie kiest de opleiding voor verscheidene werkvormen, die afgestemd zijn op de doelstellingen en competenties. De commissie is hier tevreden over. De commissie meent echter dat in sommige cursussen de hoeveelheid en complexiteit van de leerstof niet is afgestemd op de diversiteit in de instroom. De afstemming met wat de opleiding wil bereiken in het didactische concept vindt de commissie wel redelijk.

De commissie meent dat de handleiding over examineren voor de lectoren een aanzet is tot de borging van het toetsingsproces. Studenten bevestigen dat zij na elke examenperiode van de lectoren feedback kunnen krijgen over de opleidingsonderdelen waarover zij examen aflegden. De commissie concludeert dat de examens doeltreffend toetsen of de studenten de doelstellingen van het programma bereiken.

Studenten kunnen elders verworven kwalificaties (EVK) of eerder verworven competenties (EVC) omzetten in vrijstellingen. De opleiding screent eerstejaarsstudenten en biedt ondersteuning aan bij een tekort. Voor studenten met een minder geschikte vooropleiding is er zowel individuele als groepsgerichte studiebegeleiding. De commissie besluit dat de inhoud en de vorm van het programma aansluiten bij de kwalificaties van de instroom uit het secundair onderwijs.

Inzet van personeel

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een mix van lectoren en praktijklectoren die complementair zijn in hun competentieprofielen. Het orthopedagogie-

Pagina 4 van 7 team is geëngageerd en werkt enthousiast met studenten. Het onderwijzende personeel is inhoudelijk, organisatorisch en onderwijskundig deskundig om het programma van de opleiding te realiseren. De commissie waardeert de sterk verankerde werkveldexpertise en de uitbouw van praktijkgericht onderzoek.

De opleiding werft naast masters ook bachelors aan met verscheidene jaren ervaring in het werkveld. Projectmatig wetenschappelijk onderzoek door lectoren zorgt voor terugkoppeling naar de opleiding. De onderzoeksexpertise wordt verbreed en verdiept door de deelname van lectoren aan onderzoeksgroepen van de associatie. De commissie is van mening dat de koppeling van de academische inbreng met de orthopedagogische praktijk de actualisering van het curriculum ondersteunt en waarborgt. Het onderwijs in de opleiding wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een link legt tussen de opleiding en het werkveld. De commissie heeft vastgesteld dat de helft van het budget voorzien door het departement voor professionalisering, wordt opgenomen. Deskundigheidsbevordering gebeurt echter nog te vaak vanuit één richting. De commissie mist een teamplan met begroting en een werking in twee richtingen.

Voor de realisatie van het curriculum werkt de opleiding met 77 onderwijzenden (66,8 VTE). Van hen zijn 49,85 VTE direct betrokken bij de realisatie van het curriculum. De student-lectorratio was 22,47 (1120/49,85). De commissie meent dat er voldoende personeel wordt ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen. Zij is wel bezorgd dat het personeel de taakbelasting in de toekomst niet meer zal aankunnen als er zich bijvoorbeeld tegelijk meer flexibilisering en een stijgend aantal studenten aandienen. Om het huidige niveau van de opleiding te handhaven, heeft de opleiding op termijn volgens de commissie meer personeelsleden nodig.

Voorzieningen

De commissie is van mening dat de functionaliteit van de gebouwen voldoet voor de realisatie van het programma. Het masterplan voorziet tegen 2012 een nieuw gebouw, met infrastructuur die afgestemd is op nieuwe onderwijsnoden en wensen van specifieke opleidingsonderdelen. De commissie is hier tevreden over.

Met betrekking tot studievoortgang is in het eerste modeltraject groepsmentoraat – in het kader van studenten- en studiebegeleiding – structureel ingebed. Studenten worden volgens de commissie op diverse wijzen adequaat begeleid en opgevolgd tijdens hun studie, met het oog op studievoortgang.

Interne kwaliteitszorg

De concretisering van het kwaliteitszorgsysteem is beschreven in het kwaliteitshandboek. De commissie merkt op dat de structuur voor kwaliteitszorg en het systeem van evaluatie tijdens de visitatiegesprekken duidelijk werden neergezet. De commissie bevestigt dat de opleiding systematisch en periodiek wordt geëvalueerd. De commissie vindt het een pluspunt dat de kwaliteitszorg wordt aangestuurd vanuit de raad van bestuur en wordt gedragen door de basis.

De opvolging van evaluaties verloopt volgens vastgelegde procedures. In het zelfevaluatierapport vond de commissie na elk onderwerp van het referentiekader een analyse (sterke en zwakke punten) en verbetertrajecten. De commissie stelt ook dat de opleiding acties heeft ondernomen die aantoonbare verbeteringen hebben gegenereerd. De verbeteracties hebben betrekking op alle zes de onderwerpen. De commissie heeft

Pagina 5 van 7 vastgesteld dat de opleiding de belangrijkste aanbevelingen in het rapport van de visitatie 2003 via speerpuntprojecten heeft uitgewerkt. De commissie kan bevestigen dat de borging van kwaliteit (PDCA-cyclus) goed zit.

De commissie heeft vastgesteld dat kwaliteitszorg een vast punt is op de agenda van het opleidingsoverleg en de vakgroep Orthopedagogiek. De commissie bevestigt dat personeelsleden, studenten, afgestudeerden en het beroepenveld systematisch en actief betrokken worden bij kwaliteitszorg, en dat de communicatie hierover gestructureerd is. Zij heeft vastgesteld dat de Opleidingscommissie, vakgroepen en de Werkveldcommissie representatief zijn samengesteld. Resultaten uit evaluaties worden er teruggekoppeld.

Resultaten

70% van de in 2007 ondervraagde afgestudeerden oordeelt dat men goed voorbereid was op het werkveld. Binnen het werkveld beoordeelt 77% deze voorbereiding als voldoende. De commissie beoordeelt de door hen gelezen afstudeerprojecten globaal als vrij goed, maar soms zijn ze wat oppervlakkig uitgewerkt. De afstudeerprojecten vertrekken meestal van een concrete probleemstelling uit de praktijk, zijn verzorgd uitgevoerd, en behoorlijk geschreven en gestructureerd. De uitwerking is soms omvattend theoretisch gekaderd, ten koste van de praktijk. Studenten reiken veel informatie aan, maar staan er soms weinig kritisch tegenover en maken daardoor te weinig keuzes om het afstudeerproject de nodige diepgang te geven. Er is een beperkte situering in de literatuur. De commissie vindt het jammer dat het internationale luik in het afstudeerproject een te beperkte toegevoegde waarde heeft.

Vergelijking van de slaagcijfers van de eerstejaarsstudenten orthopedagogie met andere professionele bacheloropleidingen toont aan dat die sinds 2003-2004 gelijklopen met de gemiddelde slaagcijfers van andere professionele bacheloropleidingen in Vlaanderen. In het academiejaar 2006-2007 lag in het eerste modeltraject het slaagcijfer per opleidingsonderdeel tussen de 67 en 91%. In de periode 1997-2005 behaalde 79,6% van de studenten het diploma in 3 jaar; 19,3% doet er een aantal maanden langer over. In de periode 2005-2008 behaalde 76% van de studenten het diploma in 3 jaar. Het aantal studenten dat er langer over doet, daalde naar 18%. Het percentage studenten dat het diploma behaalde in een verkort traject bedroeg 5%. De commissie is hier tevreden over.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	voldoende	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	G
2 Programma	voldoende	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	nvt
3 Inzet van personeel	voldoende	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	G
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	voldoende	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	voldoende	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	voldoende	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel visitatiecommissie: positief

O: Onvoldoende

V: Voldoende

G: Goed

E: Excellent

NVT: Niet van toepassing

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	voldoende
2 Programma	voldoende
3 Inzet personeel	voldoende
4 Voorzieningen	voldoende
5 Interne kwaliteitszorg	voldoende
6 Resultaten	voldoende

Eindoordeel NVAO: positief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in de orthopedagogie (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in de orthopedagogie (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2012-2013 tot en met het einde van het academiejaar 2019-2020².

Den Haag, 26 januari 2012

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 17 januari 2012 stemt de instelling in met het ontwerp van accreditatierapport.

² Art. 124, §9, 2° Decr. VI. Gem. van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.